

Geboortediarrée nog eens onder de loep genomen

Tekst: Paul Verstraelen - DAP Horst

Beeld: Agrarfoto

Geboortediarrée is, naast doodliggen, een belangrijke verliespost op een vermeerderingsbedrijf. Zodra er sprake is van geboortediarrée nemen groei problemen en het percentage uitval toe. De moeilijkheid zit in de ziekteverwekker; want er zijn verschillende veroorzakers van geboortediarrée waar tegenover een breed scala aan therapieën en preventiemethoden staan.

In de kraamstal manifesteert geboortediarrée zich bij jonge biggen, die tot enkele dagen tot ruim een week na de geboorte aanhoudt. Het beeld wisselt van geelachtige, dunne mest tot bloederige, waterdunne mest en alles wat er tussen zit. Het beeld geeft vermagering van de biggen met uitdroging en verhoogde uitval als mogelijk gevolg, al is dat laatste afhankelijk van de ziekteverwekker. De biggen met een infectie ontwikkelen vaak een groeiachterstand in combinatie met huidklachten die een vies en 'plankerig' beeld geven. Bij sectie ziet men in zo'n geval ontstoken darmen met dunne inhoud in allerlei gradaties. Ook andere ziekten kunnen de kop opsteken, omdat het weerstandsniveau van de dieren lager is. Bij sectie vindt men dan ook vaak de gevolgen van hoest met longontsteking, gewrichtsontsteking en hersenverschijnselen terug.

Ziekteverwekkers

Een aantal oorzaken speelt een rol in de ontwikkeling van geboortediarrée. Als infectieuze oorzaken moeten met name drie verwekkers genoemd worden.

1. **E. coli-bacterie:** Deze bacterie geeft vaak gele, waterige, dunne mest die een onaangename geur heeft. In vergelijking met andere geboortediarréeverwekkers zijn de biggen wat sterker. Een effectieve behandeling kan zeker dieren redden.
2. **Clostridium-bacterie:** Hierbij is een waterige, rood-bruine diarree zichtbaar met ook een heel onaangename geur; de biggen worden snel slap en sterven snel. Zelfs met een antibacteriële behandeling is de kans op redding slecht.
3. De derde belangrijke groep van verwekkers

De kleur van de mest kan een indicatie zijn voor de ziekteverwekker.

zijn de **virale oorzaken**, waarbij vooral gedacht moet worden aan de **rota- en corona-groep**; ook hierbij een waterige uitvloeiing met geel-groene kleur en onaangename geur. De uitval varieert van 30 % tot 100 %. Tegen dit virussen-complex kan men niet gericht zieke dieren behandelen, omdat tegen virussen bijna geen gerichte behandelingen mogelijk zijn.

Diagnostiek

Om tot een diagnose te komen moet men allereerst een klinische indruk krijgen van de klachten die een duidelijke indicatie geeft. Secties zullen ook bijdragen aan duidelijkheid. Daarnaast is het goed om via een mestmonster van levende of dode, onbehandelde dieren te komen tot een sneltest. Met een dergelijke test kan men na een aantal uren al weten wat

De moeilijkheid bij geboortediarrée is de ziekteverwekker; er zijn verschillende veroorzakers

de meest waarschijnlijke verwekker of welke combinatie van verwekkers de veroorzaker is/zijn. In veel gevallen is het nodig om na de sneltest kweken van kiemen te onderzoeken in een laboratorium. De uitslagen van de sneltest en de gevoeligheidsuitslagen uit het laboratorium zullen duidelijkheid geven over de meest waarschijnlijke oorzaak.

De gevonden bacteriën zijn de basis voor de therapie. Via een gevoeligheidstest van de bacteriën kan de varkenshouder een gerichte aanpak kiezen via intramusculaire of orale toedieningen, vaak antibiotica. Het succes van deze medicijnen is wisselend en afhankelijk van de gevonden kiem. Clostridium-bacteriën reageren maar heel matig bij klinisch zieke dieren; de dieren sterven praktisch altijd. E. coli-bacteriën daarentegen reageren vaak goed. Bij de virale verwekkers kan men alleen maar de bacteriële complicaties, die het klinische beeld verergeren, trachten te beperken via medicatie. Therapeutisch is het voornamelijk om vocht - water, elektrolyten - te verstrekken via goed toegankelijke drinkmogelijkheden, eventueel gemediceerd.

Preventie

Preventief geboortediarrée bestrijden lukt bijvoorbeeld met gerichte vaccinatie. In de praktijk geeft dit een duidelijke verlichting van de klachten, mits de biggen biest krijgen met antilichamen uit correct gevaccineerde zeugen. Voor een voldoende verstrekking van biest is

het belangrijk om de zeugen zodanig te voeren dat de zeugen gemakkelijk hun biest kunnen geven, waarbij bv. geen sprake is van uierstuwung. Een ander voeraspect is het voeren van twee soorten lactovoeders in de kraamstal. Het ene soort dat gegeven wordt gedurende de eerste week na de worp, is minder luxe dan de tweede voersoort. De gedachte daarachter luidt dat een luxe voer via de biest wel eens te veel druk zet op de darmvertering van de biggen, met diarrée als gevolg. Daarnaast werken voerindustriëën ook met bepaalde gisten als toevoeging bij zeugvoer. Frans onderzoek heeft uitgewezen dat gisten de darmvleesimmunitet van biggen stimuleert.

Een andere manier van preventie is het gezamenlijk opleggen van jonge en oudere dieren in de dragende zeugenstal. Door te mengen krijgen de jonge dieren via 'natuurlijke immunisatie/vaccinatie' afweer mee van oudere zeugen. Let op, doe dit niet zonder overleg met uw dierenarts en voorlichter, zij hebben misschien goede redenen om de menging wegens andere problematiek op uw bedrijf juist niet te adviseren.

Tot goede preventieve maatregelen behoort ook de hygiëne rondom het werpen en in de kraamstal. De zeugen moeten in schone en goed gedesinfecteerde kraamstallen worden gehuisvest. De zeugen zelf moeten gewassen worden en het uier moet gedesinfecteerd worden met milde desinfectantia. Daarnaast

moet zeker twee maal per dag de mest van de zeug uit het kraamhok verwijderd worden.

Als laatste maatregel kan het tijdelijk nodig zijn om, in afwachting van het effect van de hierboven genoemde preventieve maatregelen, pasgeboren biggen meteen na de geboorte wat antibiotica toe te dienen. Maar alleen als de geboortediarrée-infectie in de big aanwezig is en wellicht kan uitgroeien tot een klinische klacht die niet of slechter behandelbaar is. Uiteindelijk zullen er anders waarschijnlijk meer geneesmiddelen nodig zijn. Deze laatste maatregel moet altijd van tijdelijke aard zijn. Overleg hierover eerst met uw dierenarts.

Zoek naar oplossingen

Het beeld van geboortediarrée blijft een beeld dat wisselend reageert op preventieve maatregelen en therapieën. In de praktijk zien we dat er zeugenbedrijven zijn die tegen alle ziekteverwekkers vaccineren met een matig resultaat. Anderzijds zijn er bedrijven die tegen een kiem gericht enten en daarbij een goed effect bereiken. Algemeen kan wel gezegd worden dat preventieve maatregelen, zoals hierboven beschreven, bijdragen aan het verminderen of verdwijnen van het klinische beeld. Er blijven echter teleurstellingen optreden, waarbij de aanpak niet het beoogde effect bewerkstelligt. En dat is buitengewoon frustrerend. Het blijft dan nodig om te blijven zoeken naar oplossingen die voor uw bedrijf de omslag geven. ←

Impex Eco Regulator:
De perfecte manier om uw varkensnippel te optimaliseren!

Ga nu naar: www.impex.nl

Bespaart tot 75% water

NIEUW!

IMPEX
systems for livestock

Innovative drinking technology

Water

controlled by Impex

IMPEX Barneveld BV • Harselaarseweg 129 • P.O. Box 20 • 3770 AA Barneveld • HOLLAND • T: 31 (0)342 - 41 66 41 • F: 31 (0)342 - 41 28 26 • E: info@impex.nl